

IIP Z PERSPEKTYWY UCZESTNIKÓW SZKOLEŃ SDI FROM TRAININGS PARTICIPANTS' POINT OF VIEW

Agnieszka Chojka

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Geodezji i Gospodarki Przestrzennej,
Katedra Geodezji Szczegółowej

Słowa kluczowe: ankieta, eksperyment, IIP, INSPIRE, szkolenia
Keywords: questionnaire, experiment, SDI, INSPIRE, trainings

Wprowadzenie

Ciągle rosnące zapotrzebowanie na informację przestrzenną oraz rozwój technologii geoinformacyjnych, umożliwiających jej udostępnianie za pomocą Internetu, przyczyniają się do powstawania coraz większej liczby geoportali, zarówno na poziomie narodowym jak i regionalnym (Dukaczewski, 2007; Dukaczewski, Bielecka, 2009; Dukaczewski i in., 2012). Zdaniem Adamczyk (2007) zakres potrzeb społeczeństwa, związanych z udostępnianiem informacji przestrzennej, jest bardzo szeroki i trudny do ścisłego sklasyfikowania, ze względu na rozpiętość celów i zainteresowań. Choć dyrektywa INSPIRE wyraźnie podkreśla, że najważniejszym użytkownikiem infrastruktury informacji przestrzennej w Europie są organy publiczne różnego szczebla (art. 17 ust. 4.), to jednak przeglądanie i wyszukiwanie danych jest nieodpłatnie udostępniane wszystkim użytkownikom infrastruktury (Dukaczewski, Bielecka, 2009). Jak podkreślają Adamczyk (2007), Dukaczewski i Bielecka (2009), monitorowanie odbioru społecznego INSPIRE i SDI za pośrednictwem geoportali może umożliwić uzyskanie dodatkowych informacji, wpływających na kierunki jej rozwoju.

Adamczyk (2007) na przełomie lat 2006-2007 przeprowadziła badania, dotyczące odbioru społecznego geoportali internetowych, w tym również sprawdzenia poziomu wiedzy i umiejętności związanych z GIS, wśród średnio zaawansowanych jego użytkowników. Badania te miały postać ankiety, która została przeprowadzona wśród studentów różnych wydziałów i studiów SGGW. Przeprowadzona ankieta koncentrowała się przede wszystkim na ocenie funkcjonalności trzech wybranych geoportali. Jednak, jak wynika z wcześniejszych badań Adamczyk (2004), tym razem ankietowani znacznie lepiej znali swoje potrzeby w stosunku do portali GIS, potrafili dobrze je sformułować. Ponadto respondenci docenili również możliwości stworzone przez SDI oraz rolę jaką będzie odgrywała informacja przekazywana tą drogą (Adamczyk, 2007).

W 2009 roku, w ramach projektu *Geoinformacja w Praktyce – Akademia INSPIRE*, przeprowadzono badania określające kompetencje GIS w urzędach gmin (Fiedziukiewicz i in., 2009). Opracowano macierz kompetencji GIS pracowników urzędów gmin zajmujących się planowaniem przestrzennym oraz ochroną środowiska, w celu określenia zróżnicowania ich potrzeb szkoleniowych, w zakresie zastosowań technik geoinformacyjnych w praktyce zawodowej. W macierzy, uwzględniono również zastosowanie technik GIS i ICT do udostępniania informacji społeczeństwu oraz prowadzenia konsultacji społecznych, w tym wykorzystanie narzędzi do e-komunikacji, obsługę geoportali oraz specjalistycznych aplikacji (Fiedziukiewicz i in., 2009). Opracowana macierz była przedmiotem badania ankietowego i bezpośrednich wywiadów, przeprowadzonych wśród urzędników gmin. Wyniki badania wykazały, że dane przestrzenne oraz techniki GIS wykorzystywane są przez pracowników ankietowanych gmin jedynie w niewielkim i wysoce niewystarczającym stopniu (Fiedziukiewicz i in., 2009).

Na przełomie lat 2013-2014 Komisja Europejska przeprowadziła konsultacje społeczne w zakresie oceny implementacji postanowień dyrektywy INSPIRE (INSPIRE Consultation, 2014). Ankieta skierowana była do ogółu społeczeństwa, w szczególności do przedstawicieli sektora publicznego i prywatnego, środowiska akademickiego, krajowych punktów kontaktowych INSPIRE oraz jednostek na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym, które są dostawcami i/lub użytkownikami danych przestrzennych oraz usług udostępniających te dane. W kwestionariuszu ankiety znalazły się pytania, dotyczące między innymi korzystania z geoportali (INSPIRE, międzynarodowych, krajowych, regionalnych), korzystania z danych przestrzennych wymienionych w załącznikach do dyrektywy INSPIRE. Respondentów poproszono również o wskazanie wyzwań i korzyści, wynikających z implementacji postanowień dyrektywy. Szczegółowy raport z przeprowadzonych konsultacji podaje, iż większość respondentów ocenia pozytywnie realizację idei INSPIRE (Craglia i in., 2014). Ponadto, ankietowani zwracają uwagę na wiele korzyści jakie niesie ze sobą INSPIRE, zwłaszcza dla administracji publicznej, w postaci usprawnienia procesów zarządzania danymi przestrzennymi, jak również wzrost umiejętności i kompetencji wśród urzędników w zakresie publikowania danych przestrzennych.

Powyżej opisane badania Adamczyk (2004, 2007) oraz Fiedziukiewicz i in. (2009) były przeprowadzone kilka lat temu, a SDI ciągle się rozwija i wciąż rośnie liczba jej użytkowników. Z kolei, europejskie konsultacje wydają się niezbyt adekwatne do oceny zarówno postępów budowy Krajowej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, jak i oceny świadomości INSPIRE wśród polskiego społeczeństwa. Stąd też zasadnym wydaje się okresowe monitorowanie odbioru społecznego INSPIRE w kraju, zwłaszcza wśród przedstawicieli administracji publicznej.

Cel eksperymentu

Głównym celem prowadzonego eksperymentu badawczego jest sprawdzenie świadomości INSPIRE i SDI uczestników szkoleń, organizowanych na zlecenie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii pt. *Kompleksowa organizacja i przeprowadzenie szkoleń z zakresu korzystania z aplikacji do prowadzenia ewidencji miejscowości, ulic i adresów (aplikacja EMUiA) oraz z oprogramowania Modułu SDI dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego*.

Tematyka szkoleń

Aplikacja EMUiA jest narzędziem typu WebGIS, umożliwiającym gminom realizację zadań związanych z prowadzeniem ewidencji miejscowości, ulic i adresów, zgodnie z wymaganiami prawnymi, m.in. ustawą *prawo geodezyjne i kartograficzne* oraz ustawą *o infrastrukturze informacji przestrzennej*. Ewidencja miejscowości, ulic i adresów jest jednym z rejestrów publicznych, kluczowych dla funkcjonowania państwa. Dane adresowe używane są na szeroką skalę i stanowią integralną część wielu systemów informacyjnych, zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego. Udostępnienie zainteresowanym gminom aplikacji ma związek z budową infrastruktury informacji przestrzennej kraju i wynikającą z tego możliwością wspólnego korzystania przez organy administracji ze zbiorów i usług danych przestrzennych (Załącznik nr 1a do SIWZ, 2013).

Oprogramowanie Modułu SDI (oprogramowanie dla lokalnych węzłów infrastruktury informacji przestrzennej) to kompleksowa platforma, pozwalająca na przechowywanie, zarządzanie i udostępnianie danych oraz metadanych, będących w dyspozycji podmiotu, za pomocą usług danych przestrzennych. Moduł ten, komunikuje się z innymi węzłami infrastruktury (w szczególności z węzłem centralnym) oraz zapewnia synchronizację baz danych przestrzennych, z wykorzystaniem usług danych przestrzennych. Moduł SDI zapewnia dowolnemu podmiotowi posiadającemu zbiory danych przestrzennych udostępnianie usług danych przestrzennych, tj. usługi wyszukiwania, przeglądania, pobierania (Załącznik nr 1b do SIWZ, 2013).

Celem szkoleń z aplikacji EMUiA (Szkolenia EMUiA, 2014) oraz oprogramowania Modułu SDI (*Szkolenia Moduł SDI*) jest przede wszystkim zdobycie przez użytkowników wiedzy na temat roli i znaczenia tych rozwiązań w praktyce oraz nabycie umiejętności obsługi tych aplikacji. Uczestnicy uzyskują również wiedzę niezbędną do gromadzenia danych przestrzennych, ich publikacji oraz wykorzystania za pośrednictwem usług sieciowych. Oba szkolenia mają także przyczynić się do podniesienia wiedzy i świadomości w zakresie wykorzystania technik informacyjnych i Internetu, co jest jedną z zasad horyzontalnych Unii Europejskiej, jak również do polepszenia jakości obsługi obywateli oraz zwiększenia efektywności pracy urzędów, zgodnie z pierwszym celem horyzontalnym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, tj. *Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa* (Załącznik nr 1a do SIWZ, 2013; Załącznik nr 1b do SIWZ, 2013).

Zasadność badania

Autorka niniejszego artykułu pełni rolę trenera w obu szkoleniach oraz jest osobą odpowiedzialną za merytoryczne opracowanie szkoleń z oprogramowania Modułu SDI. Z jednej strony, aby zaspokoić własną ciekawość jako badacza i dydaktyka, a z drugiej strony aby optymalnie dostosować program szkolenia do potrzeb grupy docelowej, autorka zdecydowała się przeprowadzić badanie wśród uczestników wyżej opisanych szkoleń. Badanie dotyczy przede wszystkim idei INSPIRE (jej wad i zalet), ale również GIS, danych, metadanych i usług sieciowych oraz związanych z tym produktów i rozwiązań. Jego celem jest poznanie opinii uczestników szkoleń w zakresie budowy krajowej IIP, ich stopnia zadowolenia z postępów realizacji postanowień dyrektywy INSPIRE w Polsce, jak również wskazanie przez nich korzyści i zagrożeń wynikających z budowy IIP.

Forma eksperymentu

Eksperyment przeprowadzany jest w formie ankiety on-line (dostępnej pod adresem internetowym: <http://www.aiip.pl/ankieta>) opracowanej przez autorkę, jak również w postaci dyskusji (tzw. hydeparków SDI) moderowanych podczas szkoleń, zarówno przez autorkę artykułu, jak i zespół trenerów współpracujących z Instytutem Badawczo-Szkoleniowym z Olsztyna – organizatorem szkoleń z oprogramowania Modułu SDI na zlecenie GUGiK.

Dyskusje stanowią część szkoleń, są wpisane w ich program, a więc są przeprowadzane od początku realizacji szkoleń, czyli od stycznia 2014 r., natomiast rejestracja wyników ankiet została uruchomiona w kwietniu 2014 roku.

Struktura ankiety

Elektroniczny formularz ankiety pozwala na szybką rejestrację odpowiedzi respondentów oraz umożliwia automatyczny zapis i analizę wyników w specjalnym serwisie przeznaczonym do tworzenia i zarządzania ankietami. Ankieta składa się z 26 pytań, z czego większość stanowią pytania zamknięte, pozwalające wybrać odpowiedź TAK lub NIE, na przykład pytania dotyczące wykorzystania GIS, geoportali, tworzenia i udostępniania danych przestrzennych oraz usług. Formularz zawiera też kilka pytań otwartych, pozwalających na udzielenie odpowiedzi opisowych, na przykład wyjaśnienie podstawowych pojęć i skrótów, wskazanie zalet/korzyści oraz wad/zagrożeń wynikających z budowy IIP w Polsce.

Ankieta wypełniana jest przez uczestników podczas pierwszego dnia szkoleń (szkolenia trwają 3 dni) albo tuż przed rozpoczęciem zajęć albo w ramach panelu wprowadzającego w tematykę szkoleń. Wypełnienie ankiety jest dobrowolne. Grupa szkoleniowa liczy zwykle 10 (Moduł SDI) lub 15 (EMUiA) osób. Niestety nie ma możliwości weryfikacji wyników ankiet na bieżąco i na tej podstawie na przykład dopasowania programu zajęć do danej grupy uczestników. W tym celu podczas szkoleń przeprowadzane są dyskusje, tzw. hydeparki.

Tematyka hydeparków

Panele dyskusyjne zaplanowane są na zakończenie każdego dnia szkolenia, ale z reguły realizowane są w trakcie zajęć, podczas rozwiązywania konkretnych zadań praktycznych. Kwestie poruszane podczas hydeparków w głównej mierze dotyczą problemów, jakie napotyka przedstawiciele administracji publicznej, w związku z realizacją konkretnych przepisów wynikających, między innymi, z ustawy o *infrastrukturze informacji przestrzennej*, na przykład opracowywanie metadanych, eksport danych do formatu GML, publikowanie danych i metadanych, zalety i wady INSPIRE.

Charakterystyka respondentów

W okresie styczeń-sierpień 2014 roku, łącznie w obu szkoleniach wzięło udział ponad 2000 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Szkolenia z obsługi oprogramowania Modułu SDI oraz aplikacji EMUiA nie są ze sobą ściśle powiązane. W obu szkoleniach może wziąć udział ten sam przedstawiciel danej jednostki samorządu terytorialnego, ale zwykle tak się nie dzieje ze względu na różny podział kompetencji wśród urzędników administracji publicznej.

Od kwietnia do końca sierpnia 2014 roku ankietę wypełniło 266 osób. Przebadana grupa respondentów to w większości osoby w wieku 26-40 lat (57,52%), w przewadze kobiety (50,75%). W zdecydowanej większości są to przedstawiciele urzędów gmin, osoby najczęściej pracujące na stanowisku inspektora lub podinspektora, charakteryzujące się średnim stażem pracy ok. 14 lat.

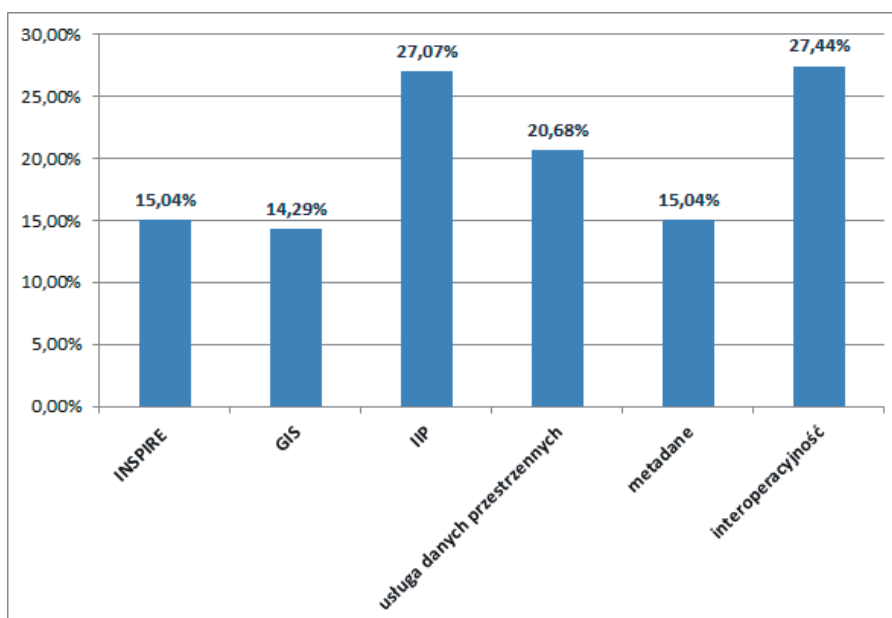
Wyniki ankiet

W okresie kwiecień-sierpień 2014 roku zebrano wyniki z 266 ankiet on-line oraz zarejestrowano najważniejsze wnioski, opinie i postulaty z przeprowadzonych dyskusji. Ogólny wniosek, wpływający z dotychczas przeprowadzonych badań jest bardzo budujący, ponieważ uczestnicy szkoleń pozytywnie odbierają i oceniają słusność i sensowność idei INSPIRE. Wszyscy zgodnie twierdzą, że jest to dobra inicjatywa, umożliwiająca poprawę funkcjonowania administracji publicznej w Polsce.

Idea INSPIRE oraz podstawowa terminologia

Ankietowanych poproszono o określenie celu INSPIRE. Zdecydowana większość badanych nie miała problemu z tym zadaniem, poprawnie wskazując podstawowe założenia idei „dzielenia się informacją” w Europie. Tylko 16,54% osób nie udzieliło w ogóle odpowiedzi na to pytanie.

W ankiecie znalazły się również zadania, polegające na wyjaśnieniu podstawowych skrótów i pojęć z zakresu budowy infrastruktury informacji przestrzennej, takich jak: *INSPIRE*, *GIS*, *IIP*, *usługa danych przestrzennych*, *metadane*, *interoperacyjność*. W większości przy-

Rysunek 1. Stopień nieznanostki podstawowej terminologii z zakresu tematyki INSPIRE

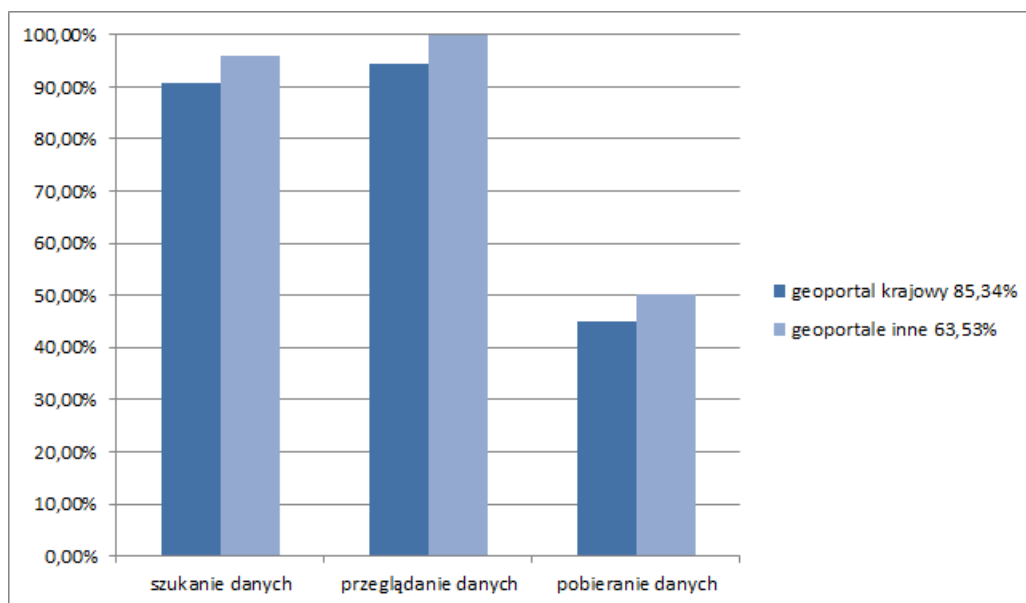
padków respondenci świetnie poradzi sobie z tym zadaniem, jednakże 27,44% ankietowanych nie wie co oznacza termin *interoperacyjność*, a 27,07% nie potrafi rozwinąć akronimu *IIP* (rys. 1).

Wykorzystanie GIS i geoportali

W ankiecie zadano pytanie, czy uczestnicy na co dzień w pracy zawodowej wykorzystują GIS. Niestety tylko 47,37% respondentów udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Ankietowani najczęściej wymieniali aplikację EWMAPA, jako oprogramowanie GIS wykorzystywane w codziennej pracy. Co ciekawe w tej grupie znalazł się również geoportal krajowy. Na dalszych pozycjach pojawiły się takie rozwiązania jak ArcGIS czy QGIS.

Również na pytanie dotyczące korzystania ze strony internetowej krajowego geoportalu (<http://geoportal.gov.pl/>) zdecydowana większość ankietowanych osób (85,34%) odpowiedziała „TAK”. 90,75% respondentów przyznało, że na geoportalu krajowym szuka potrzebnych im zbiorów danych przestrzennych, 94,27% przegląda interesujące ich zbiory danych, a 44,93% pobiera zbiory danych przestrzennych (rys. 2).

Zapytano także o korzystanie z innych geoportali udostępniających dane przestrzenne na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i/lub międzynarodowym. 63,53% respondentów stwierdziło, iż korzysta z takich stron internetowych, przy czym zdecydowanie na takich geoportalach osoby te przeglądają dostępne dane przestrzenne (100% ankietowanych) oraz szukają interesujących je zbiorów danych (95,86%). 50,30% respondentów pobiera z takich stron zbiory danych przestrzennych (rys. 2).

Rysunek 2. Stopień wykorzystania geoportalu krajowego oraz geoportali lokalnych, regionalnych i międzynarodowych

Budowa IIP w Polsce

W przeprowadzonej ankiecie znalazły się również prośby o podanie zalet (korzyści) i wad (zagrożeń) wynikających z budowy IIP w Polsce.

Wśród zalet IIP uczestnicy najczęściej wskazali:

- szybki, łatwy i powszechny dostęp do danych przestrzennych,
- poprawę funkcjonowania administracji publicznej,
- oszczędność czasu i pieniędzy.

Do wad budowy IIP w Polsce ankietowani zaliczyli przede wszystkim:

- brak pieniędzy na zakup lepszego sprzętu i oprogramowania oraz na szkolenia dla pracowników,
- brak wykształconej kadry oraz niską świadomość INSPIRE wśród pracowników wyższego szczebla oraz wśród ogółu społeczeństwa,
- słabą jakość danych, przede wszystkim na geoportalu krajowym (dane nieaktualne).

W ankiecie poproszono także respondentów o dokonanie oceny koordynacji wdrażania postanowień dyrektywy INSPIRE, w tym budowy IIP w Polsce. Zdaniem 57,14% ankietowanych powyższe działania są dobrze koordynowane, a przemawiają za tym organizowane szkolenia, jak również wciąż rosnąca liczba geoportali w kraju. Respondenci stwierdzili także, iż polski koordynator działań związanych z wdrażaniem INSPIRE jest dobrze przygotowany do powierzonej mu roli.

Jednakże 42,86% badanych negatywnie oceniło koordynację budowy IIP w Polsce, twierdząc iż za mało organizowanych jest szkoleń podnoszących kompetencje pracowników w zakresie tematyki INSPIRE, społeczeństwo charakteryzuje się niską świadomością IIP, a administracja publiczna, szczególnie niskiego szczebla, cierpi na chroniczny brak funduszy przeznaczonych na realizację działań wynikających z postanowień dyrektywy INSPIRE oraz ustawy *o infrastrukturze informacji przestrzennej*.

Dyskusja wyników i wnioski

Wyniki uzyskane z dotychczas przeprowadzonego eksperymentu badawczego pozwoliły zidentyfikować kilka słabych punktów w zakresie poziomu świadomości INSPIRE, SDI i GIS wśród przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.

Zdaniem autorki, niepokojący jest przede wszystkim stopień wykorzystania przez administrację publiczną, w szczególności szczebla gminnego, technologii GIS. Jak się okazuje na przestrzeni 5 lat, od czasu przeprowadzenia badań w ramach projektu *Geoinformacja w Praktyce – Akademia INSPIRE* (Fiedziukiewicz i in., 2009), urzędnicy w gminach nadal rzadko korzystają z dobrodziejstwa tej technologii. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest z pewnością brak wiedzy i świadomości w zakresie możliwości zastosowań takiego oprogramowania, jak podkreśla Fiedziukiewicz i in. Ale dodatkowo może to wynikać również z braku funduszy na zakup specjalistycznego oprogramowania – w gminach zwykle są inne priorytety, na przykład budowa drogi lub wodociągu, niż inwestowanie w nowoczesne technologie geoinformacyjne.

Na aspekt znajomości rozwiązań GIS w polskiej administracji zwrócił już uwagę w 2005 r. Czochoński (2005a, 2006). Podkreślił, że bardzo źle przedstawia się sytuacja w gminach, gdzie GIS jest niemal nieznaną (Czochoński, 2006). Ponadto postulował konieczność stałego

propagowania i poszerzania zastosowań GIS w administracji i służbach, co miało gwarantować ich sprawny dostęp do aktualnej informacji o przestrzeni i jej wykorzystanie w procesach zarządzania i działaniach specjalnych.

Czochański zwrócił również uwagę na potrzebę wprowadzenia GIS na poziom gminy – w szczególności do procesu planistycznego i zarządzania (2005b, 2006). Jego zdaniem administracja jest potencjalnie największym obszarem wykorzystania GIS, a badania nad wykorzystaniem tej technologii w polskiej administracji wskazują, że systemy takie mogą stanowić jedno z podstawowych narzędzi wsparcia i usprawnienia jej działania (Czochański, 2006). W literaturze administrację publiczną bardzo często wymienia się na jednym z pierwszych miejsc, jako podstawowy obszar zastosowań rozwiązań GIS (np. Gotlib i in., 2007). Wiele możliwości wykorzystania GIS w gminie wskazał także Ney (2006).

Pewne wątpliwości budzą również odpowiedzi udzielone przez uczestników szkoleń, na pytania dotyczące korzystania z geoportalu krajowego i innych portali, udostępniających dane przestrzenne na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i/lub międzynarodowym. Niemal połowa respondentów przyznała, że z takich stron internetowych pobiera dane przestrzenne. Co prawda, jak podaje Sadura (2012), w Internecie dostępna jest szeroka gama danych publikowanych za pomocą usług WFS, to jednak w Polsce udostępniono dotąd bardzo niewiele serwisów WFS. Do wyjątków należą dla przykładu dane dla całego kraju, pochodzące z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego, opublikowane na geoportalu krajowym (<http://geoportal.gov.pl/uslugi/usluga-pobierania-wfs>), ale dostęp do nich jest ograniczony – wymagana jest autoryzacja użytkownika.

Ponadto, przeprowadzone dotąd analizy geoportali krajowych w Europie (Dukaczewski, Bielecka, 2009), wybranych europejskich geoportali regionalnych (Dukaczewski i in., 2012) oraz wojewódzkich portali informacji przestrzennej w Polsce (Dukaczewski, 2007) również nie wskazują na możliwość powszechnego korzystania z usług pobierania danych przestrzennych.

Niektóre z odpowiedzi udzielonych przez respondentów w ankiecie, zwłaszcza na pytania dotyczące wyjaśnienia podstawowej terminologii w zakresie INSPIRE i SDI, pozwalają stwierdzić, iż ogólna wiedza przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego w tym temacie wymaga jeszcze uspołnienienia, uporządkowania i usystematyzowania. Co ciekawe, podczas moderowanych dyskusji, uczestnicy wielokrotnie wskazywali na konieczność scentralizowania wszelkich działań związanych z budową IIP w Polsce oraz na konieczność odgórnego narzucenia jednego oprogramowania GIS, jednej wspólnej platformy programowej. Zdaniem ankietowanych, należy dokonać unifikacji w zakresie wykorzystywanej technologii geoinformacyjnej i wtedy automatycznie zostanie osiągnięta, tak pożądana w IIP, interoperacyjność. Z pewnością byłoby to rozwiązanie idealne, ale w dobie gospodarki rynkowej raczej jest to niemożliwe do zastosowania w praktyce. Ta sugestia uczestników szkoleń ponownie wskazuje na niezrozumienie pewnych podstawowych założeń idei INSPIRE.

Konieczność powszechnej edukacji w zakresie wykorzystywania geoinformacji w zarządzaniu i gospodarowaniu przestrzenią na poziomie lokalnym, postulowano już na podstawie wyników badań przeprowadzonych w ramach projektu *Geoinformacja w Praktyce – Akademia INSPIRE* (Fiedziukiewicz i in., 2009). Choć od tego czasu minęło 5 lat, postulat ten nadal jest aktualny. Bardzo istotne jest edukowanie społeczeństwa, w szczególności przedstawicieli administracji publicznej różnego szczebla, stymulowanie dalszego rozwoju społeczeństwa geoinformacyjnego oraz podnoszenie poziomu świadomości INSPIRE i SDI w Polsce.

Podsumowanie

Z obserwacji autorki wynika, że prowadzone szkolenia w zakresie oprogramowania Modułu SDI oraz aplikacji EMUiA, częściowo odpowiadają na potrzeby pracowników administracji w kwestii podnoszenia świadomości, wiedzy, umiejętności i kompetencji INSPIRE, SDI oraz GIS. Szkolenia te, nastawione są przede wszystkim na zdobycie przez uczestników praktycznych umiejętności obsługi specjalistycznego oprogramowania. Pewne aspekty teoretyczne, dotyczące ogólnie budowy infrastruktur informacji przestrzennej, poruszane są tylko w ramach wprowadzenia do tematyki danego ćwiczenia, nakreślenia pewnego tła ideologicznego.

Na podstawie wyników przeprowadzonych dotychczas badań można stwierdzić, iż w kraju wciąż istnieje potrzeba realizacji szkoleń dotyczących tematyki INSPIRE, ale również technologii geoinformacyjnych. Dotąd przeprowadzone szkolenia nadal są przysłowiową „kroplą w morzu potrzeb”. W przebadanej grupie respondentów tylko ok. 1% stanowiły osoby, które wcześniej brały udział w innych projektach szkoleniowych z zakresu INSPIRE, np.: *Akademia INSPIRE (Akademia INSPIRE, 2012)* lub też *Edukacyjne wsparcie procesu wdrażania dyrektywy INSPIRE w administracji samorządowej w kontekście podniesienia jakości usług i efektywności działania (Szkolenia dla pracowników administracji, 2012)*.

Pracownicy administracji publicznej, zwłaszcza na poziomie lokalnym (gminnym), jak sami zgodnie przyznają, chętnie biorą udział w takich szkoleniach. Chcą wiedzieć co dzieje się w kraju, jakie projekty aktualnie realizowane są przez GUGiK oraz dokąd zmierza krajowa IIP. Zdaniem ankietowanych, w pierwszej kolejności należy przekonać i przeszkolić ich przełożonych oraz decydentów, ponieważ ich świadomość INSPIRE jest wciąż niska (aczkolwiek kluczowa dla rozwoju IIP) i bardzo często takie osoby hamują różne działania i inicjatywy oddolne.

Projekt GUGiK, dotyczący kompleksowej organizacji i przeprowadzenia szkoleń z zakresu korzystania z aplikacji EMUiA oraz z oprogramowania Modułu SDI dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego będzie realizowany do połowy 2015 roku, stąd też autorka zamierza kontynuować rozpoczęty eksperyment badawczy w zakresie postrzegania IIP przez przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.

Rozważa się również opracowanie szczegółowego raportu na podstawie prowadzonych badań i przekazanie go do GUGiK, celem zainspirowania koordynatora działań związanych z wdrażaniem dyrektywy INSPIRE w Polsce do podjęcia dalszych, dodatkowych działań szkoleniowych i popularyzatorskich w tej tematyce, na przykład organizację kampanii promocyjnej w zakresie tematyki INSPIRE i SDI, dodatkowe szkolenia dla pracowników administracji publicznej w zakresie możliwości wykorzystania GIS w zarządzaniu gminą.

Literatura

- Adamczyk J., 2004: System Informacji Przestrzennej o Rezerwatach Biosfery. Rozprawa doktorska, Katedra Urządzania Lasu, Geomatyki i Ekonomiki Leśnictwa, Wydział Leśny SGGW, Warszawa.
- Adamczyk J., 2007: Geoportale infrastruktur danych przestrzennych w opiniach użytkowników. *Roczniki Geomatyki*, t. 5, z. 5: 7-18, PTIP Warszawa.
- Craglia M., Roglia E., Tomas R., 2014: INSPIRE Public Consultation 2014: Report of Findings. JRC Technical Report, European Commission, Ispra, Italy.
- Czochoński J., 2005a: Rozwój technologii GIS w Polsce, cz. I. Boso, ale w ostrogach. *GEODETA, Magazyn Geoinformacyjny* 3(118), <http://www.geoforum.pl/archiwum/2005/118text2.htm>

- Czochański J., 2005b: Rozwój technologii GIS w Polsce, cz. II. Czas na Open GIS. *GEODETA, Magazyn Geoinformacyjny* 4 (119), <http://www.geoforum.pl/archiwum/2005/119text2.htm>
- Czochański J., 2006: GIS w rozwoju serwisów informacyjnych i dostępności IT dla administracji. *Elektroniczna Administracja*, dwumiesięcznik o nowoczesnej administracji publicznej nr 4 (5): 7-18, Centrum Promocji Informatyki, Warszawa.
- Dukaczewski D., 2007: Wojewódzkie portale informacji przestrzennej. *Roczniki Geomatyki* t. 5, z. 3: 37-56, PTIP Warszawa.
- Dukaczewski D., Bielecka E., 2009: Analiza porównawcza krajowych geoportali w Europie. *Roczniki Geomatyki* t. VII, z. 6 (36): 35-60, PTIP Warszawa.
- Dukaczewski D., Ciołkosz-Styk A., Sochacki M., 2012: Geoportale regionalne wybranych krajów Europy – studium porównawcze. *Roczniki Geomatyki* t. 10, z. 4 (54): 77-98, PTIP Warszawa.
- Dyrektywa, 2007: Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE), 2007. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej.
- Fiedziukiewicz K., Rusztecka M., Wołoszyńska E., 2009: Kompetencje GIS w urzędach gmin. Badania w ramach projektu Geoinformacja w Praktyce – Akademia INSPIRE. *GEODETA, Magazyn Geoinformacyjny* 6 (169): 20-26, Warszawa.
- Gotlib D., Iwaniak A., Olszewski R., 2007: GIS. Obszary zastosowań. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- INSPIRE Consultation, 2014: Public consultation on the implementation of the Infrastructure for Spatial Information in the European Community – INSPIRE Directive (2007/2/EC). <http://inspire.ec.europa.eu/index.cfm/pageid/201/consultation/59835/>
- Ney B., 2006: Rola zintegrowanych systemów informacji przestrzennej w nowoczesnym społeczeństwie i państwie. *Elektroniczna Administracja*, dwumiesięcznik o nowoczesnej administracji publicznej 4 (5): 2-5, Centrum Promocji Informatyki, Warszawa.
- Sudra P., 2012: Możliwości wykorzystania danych przestrzennych pobieranych z usług geoinformacyjnych do celów planistycznych (na przykładzie usług WFS i WCS). *Człowiek i Środowisko* 36 (1-2): 5-24, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Warszawa.
- Załącznik nr 1a do SIWZ, 2013: Nr referencyjny ZP/BO-4-2500-8/IZ-2500-01/KN-2500-9/2013, Część I, Kompleksowa organizacja i przeprowadzenie szkoleń z zakresu korzystania z aplikacji do prowadzenia ewidencji miejscowości, ulic i adresów dla pracowników urzędów gmin. Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa.
- Załącznik nr 1b do SIWZ, 2013: Nr referencyjny ZP/BO-4-2500-8/IZ-2500-01/KN-2500-9/2013, Część II, Kompleksowa organizacja i przeprowadzenie szkoleń z oprogramowania Modułu SDI dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego. Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa.

Adresy www

- Akademia INSPIRE, 2012: <http://www.akademiaspire.pl/>
- Aplikacja EMUiA 1.1.99, 2014: <http://emuia.gugik.gov.pl/emuia/>
- Moduł SDI, 2014: <http://modulsdi.geoportal.gov.pl/sdiportal/>
- Portal SDI, 2014: <http://modul-sdi.geoportal.gov.pl/>
- Szkolenia dla pracowników administracji, 2012: <http://www.szkoleniaspire.gridw.pl/>
- Szkolenia EMUiA, 2014: <http://www.aplikacjaemuia.pl/>
- Szkolenia Moduł SDI, 2014: <http://modulsdi.pl/>

Streszczenie

Postępujący rozwój infrastruktur informacji przestrzennej, wciąż rosnąca liczba ich użytkowników oraz ciągłe zapotrzebowanie na informację przestrzenną, powodują konieczność okresowego monitorowania odbioru społecznego INSPIRE, zwłaszcza wśród przedstawicieli administracji publicznej. Uzyskane informacje mogą ułatwić określenie dalszych kierunków rozwoju IIP, nie tylko w kraju, ale i w Europie.

Celem eksperymentu badawczego jest sprawdzenie świadomości INSPIRE i SDI wśród uczestników szkoleń, organizowanych na zlecenie GUGiK, dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie obsługi oprogramowania Modułu SDI oraz aplikacji EMUiA. Eksperyment prowadzony jest w formie ankiety on-line oraz w postaci dyskusji (tzw. hydeparków) podczas szkoleń. Niniejszy artykuł przedstawia wyniki dotąd przeprowadzonych badań.

Abstract

The ongoing development of spatial data infrastructures, still growing number of their users and continually growing demand for spatial information, may require periodic monitoring of public perception of the INSPIRE, in particular among representatives of public administration. Gathered information can simplify the definition of the directions of SDI's further development, not only in Poland, but also in Europe.

The aim of this research experiment is to examine, on the request of the Head Office of Geodesy and Cartography in Poland, awareness of INSPIRE and SDI idea among participants of trainings, organised for representatives of local government. These computer-based trainings concern two software applications, called Module SDI and EMUiA. This experiment is carried out in the form of on-line questionnaire survey and 'hydepark' discussions during trainings. This paper presents results of research conducted so far.

dr inż. Agnieszka Chojka
agnieszka.chojka@uwm.edu.pl